

МОНГОЛЫН ТӨМӨР ЗАМ
Төрийн Өмчит Хувьцаат Компани

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРЛЫН ТУШААЛ

2018 оны 01 сарын 05 өдөр

Дугаар A/03

Улаанбаатар хот

Г Журам батлах тухай Г

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, Эрүүл ахуйн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1.4, Хөдөлмөрийн сайдын 2015 оны "Аргачилсан зөвлөмж батлах тухай" А/295 дугаар тушаал, Хөдөлмөрийн дотоод журмын 10.2.3, 10.2.4 дэх заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Компанийн "Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, Эрүүл ахуйн эрсдэлийн үнэлгээ хийх журам"-ыг хавсралтаар баталсугай.
2. Батпагдсан журмыг нийт ажилчдад танилцуулж, мөрдүүлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Захиргааны хэлтэс /М.Гантөгс/, Инженер техникийн хэлтэст /Д.Нямлхагва/ тус тус даалгасугай.

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Б.ЦЭНГЭЛ

0000000520

“Монголын төмөр зам” ТӨХК-ийн Гүйцэтгэх захирлын
2018 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрийн
А/03 тушаалын хавсралт

“МОНГОЛЫН ТӨМӨР ЗАМ” ТӨХК-ИЙН ХАБЭА-Н ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ ХИЙХ ЖУРАМ

1 Зорилго

Энэхүү журмын зорилго нь ажлын байран дахь аливаа болзошгүй аюулыг илрүүлэх, тэрхүү аюулын эрсдэлийг үнэлэх, хяналт тогтоох замаар осол, гэмтэл, өмчийн хохирол гарахаас урьдчилан сэргийлэхэд оршино.

2 ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Компанийн бүх шатны ХАБЭА-н хамаарал бүхий бүх үйл ажиллагаанд хамаарна.

3 НЭР ТОМЪЁ, ХОЛБОГДОХ БАРИМТ БИЧИГ

3.1 Нэр томъё, тодорхойлолт

Аюул	Иргэн, ажилтныг үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, мэргэжлээс шалтгаалах өвчлөл, өмчийн эвдрэлд хүргэж болзошгүй хүчин зүйл, нөхцөл байдлыг
Эрсдэл	Аюулаас үүдэн гарах хор хохирол, үр дагаврыг
Эрсдэлийг тодорхойлох	Эрсдэлийг илрүүлэх, таних, бүртгэх үйл явцыг
Эрсдэлийн шинжилгээ	Эрсдэл үүсэх болсон шалтгаан, үр дагавар, давтамж, учирч болох хохирлын түвшин, одоо байгаа хяналтын үр дүнг тодорхойлох үйл явцыг
Эрсдэлийн зэрэг	Тохиолдох магадлал болон үр дагаврын хослолоор илэрхийлэгдэх хэмжигдэхүүнийг
Эрсдэлийн арга хэмжээ	Илэрсэн эрсдэлийг бууруулах зорилгоор авах арга хэмжээг тогтоох /төлөвлөх/ үйл явцыг
Эрсдэлийн үнэлгээ	Эрсдэлийг тодорхойлох, шинжлэх, үнэлэх цогц үйл ажиллагааг
Эрсдэлийг хариуцагч	Эрсдэлийг хянах, удирдах эрх мэдэл, үүрэг бүхий ажилтан, албан тушаалтан буюу нэгж

3.2 Холбогдох баримт бичиг

- Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
- Хөдөлмөрийн сайдын 2015 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/295 дугаар тушаал
- OHSAS 18001 2007 стандарт /ХАБЭА-н удирдлагын тогтолцоо/
- OHSAS 18002 2012 стандарт /ХАБЭА-н удирдлагын тогтолцоо – шаардлага, заавар/
- ISO 31000 2009 стандарт /Эрсдэлийн менежмент – зарчим ба заавар/
- IEC 31010 2009 стандарт /Эрсдэлийн менежмент – эрсдэлийн үнэлгээний арга/
- Компанийн ХАБЭА-н талаар баримтлах бодлого

4 ҮҮРЭГ ХАРИУЦЛАГА

Албан тушаал Үйл ажиллагаа	Ажилтан	ХАБЭА-н ажилтан	Хэлтсийн дарга, Албаны менежер	ХАБЭА-н Зөвлөл	ГЗ
Журамыг Компанийн ажилтнуудад танилцуулах	Танилцах	-	Өөрийн ажилтанд танилцуу- лах	-	-
Эрсдэлийн үнэлгээний талаарх сургалтыг зохион байгуулах	Сургалтад хамрагдах	Сургалт хийх	Өөрийн ажилтныг бүрэн хамруулах	-	-
Эрсдэлийн үнэлгээг төлөвлөх, зохион байгуулах	Санал гаргах.	Санал гаргах, Оролцох	Төлөвлөх, Зохион байгуулах	Зөвлөмж, шаард- лага гаргах	-
Эрсдэлийн үнийлгээний баг байгуулах	-	Санал гаргах	Санал гаргах	-	Багийг томилох
Эрсдэлийг үнэлэх	Оролцох	Оролцох	Зохион байгуулах	-	-
Эрсдэлийн үнэлгээг батлах	-	-	Хянах	-	Батлах
Эрсдэлийн үнэлгээний мөрөөр аюул, эрсдэлийг арилгах, багасгах арга хэмжээг авах	Хэрэгжүү- лэх	Оролцох, Үр дүнг тооцох, Баримт- жуулах, Тайлагнах	Төлөвлөх, зохион байгуулах, Хэрэгжил- тийг хянах	Зөвлөмж, шаард- лага гаргах	Дэмжлэг үзүүлэх, Хяналт тавих
Батлагдсан эрсдэлийн үнэлгээнд хяналт тавих	Мэдээлэх	Мэдээлэх. Санал гаргах	Хэрэгжүү- лэх. Баримт- жуулах	-	Хяналт тавих

5 Бодлого

- Эрсдэлийн үнэлгээ хийхдээ үр дагавар, тохиолдох магадлалын /матриц/ аргыг ашиглана.
- Эрсдэлийн үнэлгээг хийхэд тухайн тоног төхөөрөмж, ажлын байранд ажиллаж буй ажилтныг заавал оролцуулж эрсдэлд өртөж болзошгүй ажилтныг заавал оролцуулна.
- Эрсдэлийн үнэлгээнд оролцож буй бүх ажилтнууд эрсдэлийн үнэлгээг хийх арга длагатай мэдлэг ур чадвартай ажиллагаанд суралцаж, шаардлагатай мэдлэг ур чадварыг эзэмшсэн байна.
- Байнга явагддаг үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа үндсэн технологийн тоног цад үүсэх эрсдэлийг төхөөрөмжийн ашиглалтын явцад үүсэх эрсдэлийг заавал үнэлнэ.
- Шинэ тоног төхөөрөмж суурилуулах, байршлыг өөрчлөх, шинэ технологи нэвтрүүлэх, шинэ материал ашиглах гэх мэт өөрчлөлт хийгдэх бүрт түүнчлэн үйлдвэрлэлийн осол гарсан тохиолдолд эрсдэлийн үнэлгээг дахин хийнэ.

Ажил гүйцэтгэх явцад эрсдэлийн үнэлгээгээр тодорхойлогдоогүй эрсдэл үүсвэл эрсдэлийн үнэлгээг шинэчлэнэ.

• Хэлтэс, албаны дарга нь ажлын байрны эрсдэлийн үнэлгээний ажлыг зохион байгуулж, баримтжуулах бөгөөд эрсдэлийг арилгах, бууруулах арга хэмжээг авч байнгын хяналт тавина.

• Эрсдэлийн үнэлгээг тухайн ажлын технологийн процесс, тоног төхөөрөмжийн талаарх мэдлэг бүхий дадлага туршлагатай ажилтан, ажилтны шууд удирдлага, ХАБЭА-н ажилтан гэх мэт 3-аас багагүй гишүүнтэй баг гүйцэтгэнэ.

• Эрсдэлийн үнэлгээг Гүйцэтгэх захирал батална.

6 Аргачлал

6.1 Эрсдэлийг тодорхойлох

Эрсдэлийн үнэлгээний баг тухайн ажлыг гүйцэтгэхэд хийгддэг ажлын үйлдэл бүрийг *“Эрсдэлийн үнэлгээний маягийн үйл ажиллагаа” хэсэгт* Ажлын үйлдлийг анхаарвал тодорхойлохдоо дараах зүйлсийг анхаарвал зохино. Үүнд:

- Ажлын байрны орчин
- Ашиглагдаж буй тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл
- Хэрэглэгдэж буй материал, химийн бодис
- Ажлын байрны зохион байгуулалт, дадал

Ажлын үйлдэл бүрд учирч болох аюулыг тодорхойлно. *“Эрсдэлийн үнэлгээний маягийн “болзошгүй аюул” хэсэгт* Аюулыг тодорхойлохдоо дараах хүчин зүйлсийн нөлөөллийг харгалзан үзнэ. Үүнд:

- Хүний хүчин зүйлээс шалтгаалах
- Тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн хүчин зүйлээс шалтгаалах
- Байгаль орчин, бичил цаг уурын хүчин зүйлээс шалтгаалах
- Дүрэм, журам, заавар, удирдлагын тогтолцооны хүчин зүйлээс шалтгаалах

Учирч болох аюулын үр дагаврыг тогтооно. *“Эрсдэлийн үнэлгээний маягийн “болзошгүй эрсдэл” хэсэгт* Үр дагаврын үзүүлэх нөлөөллийг дараах байдлаар гаргана.

Үүнд:

- Хүнд
- Тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэлд
- Байгаль орчинд
- Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд

6.2 Эрсдэлийг шинжлэх

Тодорхойлсон эрсдэлийг “Эрсдэлийн үнэлгээний хүснэгт” ашиглан шинжлэх бөгөөд дараах дарааллын дагуу гүйцэтгэнэ. Үүнд:

- Тохиолдох магадлалыг тодорхойлох
- Учирч болох үр дагавар буюу хохирлын хэмжээг тодорхойлох
- Эрсдэлийн түвшинг тодорхойлох
- Хяналтын тогтолцоог тодорхойлох

Эрсдэлийн магадлалын зэрэглэлийг бодит байдалд тохиолдож байсан давтамж, ажиглалт хэсвэд тохиолдох боломжийг урьдчилан таамаглах байдлаар тодорхойлно. *“Эрсдэлийн үнэлгээний маягийн “магадлал” хэсэгт*

Эрсдэлийн магадлал	
Маш их	Тогтмол тохиолдож болохуйц / Бараг л дандаа тохиолддог, хэвийн үзэгдэл /
Ихэнхдээ	Ихэвчлэн тохиолддог / Ер нь тохиолддог, тохиолдож байсан /
Хааяа	Зарим үед тохиолдож болох / Хааяа нэг тохиолддог, тохиолдож байсанд тооцхуйц /
Ховор	Зарим үед тохиолдож болох / Хэзээ нэгэн цагт тохиолдож болох урьд өмнө тохиолдож байгаагүй /
Маш ховор	Онцгой нөхцөлд тохиолдож болох / Онцгой тохиолдолд учирч болох практик дээр бараг боломжгүй /

Эрсдэлийн үр дагаврыг /хохирол/ дараах байдлаар тодорхойлно. /Эрсдэлийн үнэлгээний маягийн "хохирол" хэсэгт/

Үр дагавар /Хохирол/						
Дунд	Эрсдэл	Бага	Багавтар	Дунд	Их	Маш их
	Хүнд	Ямарваа гэмтэл, өвчлөл үүсэхгүй	Анхны тусламж	Эмнэлгийн тусламж	Хөдөлмөрийн чадвар алдагдах	Амь нас эрсдэх,
	Тонгог төхөөрөмж техник, хэрэгсэлд	Саатал /12 цаг хүртэл/	Техникийн саатал /12-24 цаг хүртэл/	Төлөвлөгөөт бус бага засвар /24 цагаас 7 хоног хүртэл/	Төлөвлөгөөт бус засвар /7-оос дээш хоног/	Сүйрэл
	Их	Байгаль орчны жижиг зөрчил	Бага хэмжээний хохирол, төсөвлөсөн зардлаар шийдвэрлэх боломжтой	Дунд хэмжээний хохирол, шийдвэрлэхэд нэмэлт хөрөнгө шаардагдана	Их хэмжээний хохирол, их хэмжээний хөрөнгө шаардагдана	Онц их хэмжээний хохирол
	Үйлдвэрлэл, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд	Зөрчил	Зурмагийн тасалдал	Гологдол	Онцгой тооцоот гологдол	Сүйрэл

Хүснэгтэд буй магадлалын болон үр дагаврын зэрэглэлийн огтлолцолд буй тоон утгаар эрсдэлийн түвшин тодорхойлогдоно. /Эрсдэлийн үнэлгээний маягийн "эрсдэлийн түвшин" хэсэгт/

Эрсдэлийн үнэлгээний хүснэгт						
Үр дагавар	Тохиолдох магадлал	Үр дагавар / Хохирол /				
		Бага	Багавтар	Дунд	Их	Маш их
16	Маш их	11	16	20	23	25
12	Ихэнхдээ	7	12	17	21	24
8	Хааяа	4	8	13	18	22
5	Ховор	2	5	9	14	19
3	Маш ховор	1	3	6	10	15
Эрсдэлийн түвшин						
Өндөр	Бага	Маш өндөр	Дунд	Өндөр	Маш өндөр	
	1-6	20-25	7-10	11-19	20-25	

аарах хяналтын тогтоолд хяналтын тогтолцоо байгаа эсэхийг дараах байдлаар тодорхойлно. Үүнд:

Батлагдсан дүрэм, журам, зохицуулалт байгаа эсэх, байдаг бол хэрэгждэг эсэх, үр дүнтэй эсэх. /Эрсдэлийн үнэлгээний маягтийн "одоо байгаа хяналт" хэсэгт/

Эрсдэлийг хариуцагч байгаа эсэх, байдаг бол хяналтыг зохих түвшинд гүйцэтгэдэг эсэх /Эрсдэлийн үнэлгээний маягтийн "хяналт тогтоож буй нэгж салбар" хэсэгт/

6.3 Эрсдэлийн арга хэмжээ

Тодорхойлогдсон эрсдэлийг арилгах, бүрэн арилгах боломжгүй бол бууруулах арга хэмжээ авна. Эрсдэлийн арга хэмжээг дараах аргачлалаар тодорхойлно. Үүнд:

Эрсдэлийн арга хэмжээ авах шаардлагатай эсэх - Эрсдэлийн арга хэмжээ авах шаардлагатай эсэх

Эрсдэлийн арга хэмжээний төрөл - Эрсдэлийн арга хэмжээний төрөл

Эрсдэлийн арга хэмжээ авах хугацаа - Эрсдэлийн арга хэмжээ авах хугацаа

Эрсдэлийн арга хэмжээ авсны дараах эрсдэлийн түвшин - Эрсдэлийн арга хэмжээ авсны дараах эрсдэлийн түвшин

Эрсдэлийн арга хэмжээ авах шаардлагатай эсэх, арга хэмжээний дараалал, ач холбогдлыг эрсдэлийн түвшинг харгалзан тогтооно.

Шаардлагатай арга хэмжээ	Эрсдэлийн түвшин	Шаардлагатай арга хэмжээ
бууруулах арга хэмжээг яаралтай ав. /эрсдэлийн түвшинг дундаас ихгүй байхаар/	Маш өндөр 20-25	- Ажлыг зогсоо. - Эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг яаралтай ав. /эрсдэлийн түвшинг дундаас ихгүй байхаар/ - Арилгах, орлуулах, инженерчлэлийн арга хэрэглэнэ. /захиргааны арга тохиромжгүй/
бууруулах арга хэмжээг яаралтай авах шаардлагатай	Өндөр 11-19	- Удирдлагад танилцуул. - Эрсдэлийн түвшинг аль болох бага байхаар бууруулах арга хэмжээг яаралтай авах шаардлагатай. - Ажилтанд эрсдэлийн үнэлгээг танилцуул. - Аюулгүй ажиллагааны заавар мөрдүүл. - Ажлын үед удирдлагын хяналт шаардлагатай. - Эрсдэлийн арга хэмжээ нь хувийн хамгаалах хэрэгслээс хамаарсан, түр хугацааных байж болохгүй. - Бүхий л аргыг хэрэглэнэ.
бууруулах арга хэмжээг яаралтай авах шаардлагатай	Дунд 7-10	- Удирдлагад танилцуул. - Эрсдэлийг бууруулах байнгын хяналтыг нэвтрүүлэх шаардлагатай. - Ажилтанд эрсдэлийн үнэлгээг танилцуул. - Аюулгүй ажиллагааны заавар мөрдүүл. - Бүхий л аргыг хэрэглэнэ.
бууруулах арга хэмжээг яаралтай авах шаардлагатай	Бага 1-6	- Байнгын хяналт шаардлагагүй. - Яаралтай арга хэмжээ авах шаардлагагүй байж болно. - Эрсдэлийн түвшинг зөв тогтоосон эсэх, эрсдэлийн түвшин нэмэгдэх нөхцөл үүссэн эсэхэд хяналт тавина.

Эрсдэлийн арга хэмжээний төрлийг дараах дарааллаар эрсдэлийг хамгийн бага аргыг сонгоно. байх түвшинд байлгах тохиромжтой аргыг сонгоно.

Аюулыг таних				Хяналт		Эрсдэлийн үнэлгээ	
--------------	--	--	--	--------	--	-------------------	--

№	Үйл ажиллагаа	Болзошгүй аюул	Болзошгүй эрсдэл	Одоо байгаа хяналт	Хяналтыг тогтоож буй нэгж, салбар	Хохирол	Магадлал	Эрсдэлийн түвшин
2								
3								
4								

Авах арга хэмжээ ба эрсдэлийн бууралт					
---------------------------------------	--	--	--	--	--

Авах арга хэмжээ	Хариуцагч	Гүйцэтгэх хугацаа	Арга хэмжээ авсны дараа		
			Хохирол	Магадлал	Эрсдэлийн түвшин

Нэн тэргүүнд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал.

Эрсдэлийн магадлал	
Маш их	Тогтмол тохиолдож болохуйц <i>/ Бараг л дандаа тохиолддог, хэвийн үзэгдэл /</i>
Ихэнхдээ	Ихэвчлэн тохиолддог <i>/ Ер нь тохиолддог, тохиолдож байсан /</i>
Хааяа	Зарим үед тохиолдож болох <i>/ Хааяа нэг тохиолддог, тохиолдож байсанд тооцхуйц /</i>
Ховор	Зарим үед тохиолдож болох <i>/ Хэзээ нэгэн цагт тохиолдож болох урьд өмнө тохиолдож байгаагүй /</i>
Маш ховор	Онцгой нөхцөлд тохиолдож болох <i>/ Онцгой тохиолдолд учирч болох практик дээр бараг боломжгүй /</i>

Эрсдэлийн үнэлгээний хүснэгт					
Тохиолдох магадлал	Үр дагавар /Хохирол/				
	Бага	Багавтар	Дунд	Их	Маш их
А - байнга	Ө 11	Ө 16	МӨ 20	МӨ 23	МӨ 25
В - ихэнхдээ	Д 7	Ө 12	Ө 17	МӨ 21	МӨ 24
С - хааяа	Б 4	Д 8	Ө 13	Ө 18	МӨ 22
D - ховор	Б 2	Б 5	Д 9	Ө 14	Ө 19
Е - маш ховор	Б 1	Б 3	Б 6	Д 10	Ө 15

Үр дагавар /Хохирол/					
Эрсдэл	Бага	Багавтар	Дунд	Их	Маш их
Хүнд	ямарваа гэмтэл, өвчлөл үүсэхгүй	Анхны тусламж	Эмнэлгийн тусламж	Хөдөлмөрийн чадвар алдагдах	Амь нас эрсдэх,
Тоног төхөөрөмж техник, хэрэгсэлд	Саатал /12 цаг хүртэл/	Техникийн саатал /12 – 24 цаг/	Төлөвлөгөөт бус бага засвар /1-7 хоног/	Төлөвлөгөөт бус засвар /7-гоос дээш хоног/	Сүйрэл
Байгаль орчинд	Байгаль орчны жижиг зөрчил	Бага хэмжээний хохирол, төсөвлөсөн зардлаар шийдвэрлэх боломжтой	Дунд хэмжээний хохирол, шийдвэрлэхэд нэмэлт хөрөнгө шаардагдана	Их хэмжээний хохирол, их хэмжээний хөрөнгө шаардагдана	Онц их хэмжээний хохирол
Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд	Саатах 24 цаг хүртэл	Үйл ажиллагаа саатах 1-2 хоног	Үйл ажиллагаа саатах 2-7 хоног	Үйл ажиллагаа саатах 7-14 хоног	Үйл ажиллагаа саатах 14-с дээш хоног

Эрсдэлийн түвшин ба авах арга хэмжээ	
Эрсдэлийн түвшин	Эрсдэлийг хянах арга хэмжээ
Маш өндөр	- Ажлыг зогсоо. - Эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг яаралтай ав. /эрсдэлийн түвшинг дундаас ихгүй байхаар/ - Арилгах, орлуулах, инженерчлэлийн арга хэрэглэнэ. /захиргааны арга тохиромжгүй/
Өндөр	- Удирдлагад танилцуул. - Эрсдэлийн түвшинг аль болох бага байхаар бууруулах арга хэмжээг яаралтай авах шаардлагатай. - Ажилтанд эрсдэлийн үнэлгээг танилцуул. - Аюулгүй ажиллагааны заавар мөрдүүл. - Ажлын үед удирдлагын хяналт шаардлагатай. - Эрсдэлийн арга хэмжээ нь хувийн хамгаалах хэрэгслээс хамаарсан, түр хугацааных байж болохгүй. - Бүхий л аргыг хэрэглэнэ.
Дунд	- Удирдлагад танилцуул. - Эрсдэлийг бууруулах байнгын хяналтыг нэвтрүүлэх шаардлагатай. - Ажилтанд эрсдэлийн үнэлгээг танилцуул. - Аюулгүй ажиллагааны заавар мөрдүүл. - Бүхий л аргыг хэрэглэнэ.
Бага	- Байнгын хяналт шаардлагагүй. - Яаралтай арга хэмжээ авах шаардлагагүй байж болно. - Эрсдэлийн түвшинг зөв тогтоосон эсэх, эрсдэлийн түвшин нэмэгдэх нөхцөл үүссэн эсэхэд хяналт тавина.